

EMILY BRONTË

La răscruce de vânturi

Ediția a III-a

Traducere din limba engleză de
DANA POPESCU

Prefață de
DAN GRIGORESCU

CLASICI AI LITERATURII

VOLUMUL I

CAPITOLUL I

1801 – TOCMAI AM REVENIT DINTR-O VIZITĂ făcută proprietarului meu – un vecin singuratic asupra căruia îmi voi îndrepta atenția în cele ce urmează. Într-adevăr, acesta este un ținut minunat. De-aș fi cutreierat întreaga Anglie, nu cred că aș mai fi găsit un asemenea loc neatins de murmurul agitației zilnice. Un adevărat rai al mizantropilor – în care mă potrivesc de minune cu domnul Heathcliff, cu care împart dezolarea acestui loc. Un bărbat dintr-o bucată! Mă apropii călare, iar el nu dă semne c-ar băga de seamă cum îmi tresare inima de simpatie atunci când îi întâlnesc privirea, ascunsă cu suspiciune la adăpostul sprâncenelor, sau atunci când își îndeasă hotărât degetele în jiletcă la auzul numelui meu.

— Domnul Heathcliff? întreb.

Încuviințează.

— Sunt Lockwood, noul dumneavoastră chiriaș; am îndrăznit să vin la dumneavoastră imediat după sosirea mea aici, pentru a-mi exprima speranța că nu v-am deranjat cu insistența cu care v-am solicitat închirierea conacului Thrushcross Grange. Am auzit, deunăzi, că vă gândeați...

— Thrushcross Grange îmi aparține, domnule, m-a întrerupt el cu o grimasă, și n-aș îngădui nimănui să mă deranjeze, dacă mi-aș permite asta. Intră!

Remarca finală fusese șuierată printre dinții încleștați, părând mai degrabă un „Du-te dracului!”. Nici măcar poarta peste care

se apleacă nu pare să arate mai multă bunăvoință, și cred că tocmai acest lucru m-a făcut să-i accept invitația: mă fascina acest om care părea mult mai retras decât mine.

Când văzu pieptul calului meu împingând cu putere bariera, bărbatul catadicsi să întindă mâna pentru a desface lanțul, apoi o luă înaintea pe potecă, vădit iritat, și strigă de cum intră în curte:

— Joseph, ia calul domnului Lockwood! Și adu niște vin!

„Prin urmare, acesta este tot personalul”, mi-am spus eu, auzind ordinul dublu. „Nu-i de mirare că iarba crește printre dalele de piatră, iar gardul viu este tuns numai de vite.”

Joseph se dovedi a fi un bărbat în vârstă, ba chiar bătrân, foarte bătrân, deși încă puternic și vânjos.

— Doamne-ajută! spuse ca pentru sine, pe un ton morocănos, în vreme ce-mi luă calul.

Mă privea cu o acreală atât de evidentă, încât eu, binevoitor, gândii că omul avea probabil nevoie de ajutorul divin pentru a-și digera prânzul, iar exclamația lui pioasă nu avea nimic în comun cu sosirea mea neașteptată.

Wuthering Heights, „La răscruce de vânturi”, acesta este numele căminului domnului Heathcliff, unde termenul „răscruce” descrie impetuoșitatea vântului pe timp de furtună în acest loc. Într-adevăr, aici aerul este tare și pătrunzător, și îți dai seama de puterea vântului ce bate dinspre miazănoapte doar când observi plecarea umilă la pământ a unor brazi pitici ce împrejmuiesc casa și disperarea cu care crengile golașe ale unor tufe mărunte își întind brațele țepoase, ca și cum ar cerși căldura soarelui. Din fericire, arhitectul s-a gândit s-o clădească temeinic: ferestrele înguste sunt adânc înfipite în ziduri, iar colțurile sunt apărate de blocuri mari de piatră ieșite mult în afară.

Înainte de a păși peste prag, mă opresc să admir sculpturile grotești ce împodobesc din plin fațada, cu precădere în jurul intrării, deasupra căreia, într-un amalgam sălbatic de grifoni și amorași nerușinați, întrezăresc anul „1500” și numele „Hareton

Earnshaw”. Mi-ar plăcea să fac niște comentarii și să aflu câte ceva despre istoria locului, dar deduc, din aerul neprimitor al gazdei, că nu-și dorește decât să intru cât mai repede sau să plec cât mai curând, și nu vreau să-i sporesc nerăbdarea înainte de a-i inspecta sanctuarul.

Urcăm o treaptă și, fără să trecem printr-un hol de intrare sau o altă încăpere, ne trezim în camera de zi, denumită prin părțile locului „casa”. În mod normal, aceasta ar cuprinde bucătăria și salonul, dar în cazul de față se pare că bucătăria a fost nevoită să se retragă într-o altă zonă, de vreme ce prind în depărtare zăngănit de cuțițe și clinchete de ustensile culinare, iar deasupra vetrei imense nu văd nicio urmă de prăjire, coacere sau fierbere, și nici cratițe lucitoare de aramă sau strecurători de cositor pe pereți. Undeva într-un colț, însă, strălucesc, reflectând căldura și lumina din încăpere, rânduri-rânduri, șiruri nesfârșite, de vase cositorite, urcioare și halbe de argint, toate ticsite într-un dulap de stejar masiv ce atinge tavanul. Cât despre cel din urmă, se vede că nu a fost nicicând vopsit, de vreme ce scheletul îi poate fi cercetat cu ochiul liber, cu excepția unei scânduri pe care se află turte de ovăz și hălci de carne de vită, oaie și porc, ce o ascund pe alocuri. Deasupra căminului stau atârinate mai multe puști vechi și o pereche de pistoale, iar ca decor, trei cutii de tablă țipător pictate, etalate pe poliță. Podeaua este din piatră albă, lustruită, scaunele rudimentare cu spătar înalt sunt vopsite în verde, iar în umbră se pot întrezări alte câteva negre, masive. În arcada de jos a dulapului se odihnește un prepelicar, o cățea uriașă cu blana maroniu-roșcată, înconjurată de o droaie de pui gălăgioși, iar prin colțuri stau cuibăriți și alți câini.

Nici încăperea și nici mobilierul nu ar părea deosebite, dacă ar fi vorba de fermierul obișnuit de prin părțile nordice, cu aerul lui încăpățânat și picioarele musculoase, puse în evidență de pantalonii bufanți până la genunchi și de jambiere. Pe o rază de cinci-șase mile pe aceste dealuri poți oricând vedea un astfel de

individ, așezat confortabil în fotoliu, cu o halbă de bere înspumată pe măsuța rotundă din față, dacă te duci la momentul potrivit, după prânz. Cu toate acestea, domnul Heathcliff oferă un contrast izbitor cu stilul locuinței și al modului său de viață. Înfațișarea lui este aceea a unui țigan tuciuriu, dar după haine și maniere pare un gentleman – un gentleman din părțile locului, firește; puțin cam șleampăt, dar fără a frapa prin această neglijență, căci trupul său este bine făcut și drept – cu un aer destul de morocănos; domnul Heathcliff ar putea fi cu ușurință suspectat că suferă de o trufie lipsită de bunele maniere. Și totuși, ceva îmi spune că nu e nici pe departe așa – știu din instinct că aerul său rezervat provine din sila de a-și afișa sentimentele sau de a exprima politețuri comune. Iubește și urăște sub aceeași mască și consideră un soi de impertinență să fie iubit și urât – dar nu, înainte de prea repede în gânduri, îi atribui propriile-mi însușiri cu mult prea mare generozitate. Este posibil ca domnul Heathcliff să aibă cu totul alte motive de a-și retrage mâna rapid din strânsoarea așa-zişilor cunoscuți decât cele care mă determină pe mine să o fac. Lăsați-mă să cred că am o fire cu totul deosebită; buna mea mamă obișnuia să spună că nu voi fi nicicând în stare să-mi întemeiez un cămin confortabil – și nu mai curând decât vara trecută m-am dovedit a fi nedemn de unul.

De o lună întreagă mă bucuram, la malul mării, de o vreme minunată, când, pe neașteptate, am întâlnit acolo cea mai fermecătoare creatură văzută vreodată, a adevărată zeită, atâta vreme cât nu mă băga în seamă. Nu am dat glas sentimentelor; însă, dacă ochii ar putea vorbi, chiar și cel mai mare idiot și-ar fi dat seama că eram îndrăgostit până peste urechi. Într-un târziu, m-a înțeles și mi-a răspuns cu cea mai dulce privire – iar eu ce am făcut? Mărturisesc rușinat – m-am retras cu răceală în mine, asemeni unui melc, și cu fiecă privire a sa m-am arătat tot mai rece și m-am depărtat din ce în ce mai mult, încât sărmana ființă nevinovată a ajuns să se întrebe dacă e în toate mințile, până când,

rușinată de presupusa ei greșală, și-a convins mama să părăsească acel loc.

Iată cum, din această întorsătură a evenimentelor, mi-am câștigat reputația de bărbat lipsit de suflet – atât de nemeritată, după umila-mi părere.

Am luat loc la un capăt al căminului, în timp ce proprietarul se îndrepta spre cel opus, și am umplut tăcerea cu încercarea de a mângâia cățeaua care-și părăsise puii și se furișase asemenea unui lup în spatele meu, cu buzele răsfrânte și cu dinții pregătiți să muște. Mângâierea mea provoacă un mârâit prelung, gutural.

— Ar fi mai bine să lași cățeaua în pace, mârâi și domnul Heathcliff, la unison, și cu un șut scurt împiedică demonstrațiile mai feroase. Nu e obișnuită să fie mângâiată, nu e ținută ca animal de casă.

Făcu câțiva pași mari către o ușă laterală și strigă din nou:

— Joseph!

Joseph se auzi mormăind undeva în pivniță, dar nu dădu niciun semn că s-ar fi pregătit să urce, așa că stăpânul său coborî la el și mă lăsă față în față cu cățeaua feroasă și cu doi ciobănești flocoși și posomorâți, ce-mi pândeau cu toții cele mai mici mișcări.

Nedorind nicicum să fac cunoștință cu colții lor, am rămas nemișcat, dar, închipuindu-mi că niște câini n-ar pricepe insultele tacite, mi-am permis, din nefericire, să le fac cu ochiul și să mă strâmb la toți trei. Pesemne fizionomia mea a iritat-o pe „doamnă” atât de mult, încât s-a înfuriat brusc și mi-a sărit pe genunchi. Am azvârlit-o înapoi și m-am grăbit să trag masa între noi. Gestul meu a fost de ajuns să trezească toată haita, și o jumătate de duzină de diavoli patrupezi, de diverse mărimi și vârste, au sărit din cotloane ascunse drept în mijlocul camerei. Imediat am simțit cum călcâiele și poalele hainei mele devin obiectul atacului lor, așa că mi-am respins adversarii mai puternici pe cât de bine m-am priceput, cu vătraiul, și m-am simțit nevoit să strig după ajutor de la cei din casă.

Domnul Heathcliff și omul său urcară treptele pivniței cu un aer indiferent, de-a dreptul enervant. Nu cred că au grăbit nici cu o secundă pasul, deși casa devenise între timp o furtună de lătrături și atacuri.

Din fericire, apăru în grabă cineva din bucătărie: o femeie robustă, cu fusta sumeasă, brațele goale și obrajii încinși de focul dogoritor se năpusti în mijlocul nostru învârtind o tigaie. Își folosi arma și glasul în așa fel încât nebunia se calmă imediat, iar ea rămase gâfâind asemenea unui ocean după un vânt puternic, moment în care apăru în scenă și stăpânul.

— Ce dracu' se petrece aici? întrebă și mă străfulgeră cu o privire pe care cu greu o mai puteam îndura după tot acest tratament neospitalier.

— Chiar așa, ce dracu'! am mormăit. Nicio turmă de porci în care au intrat dracii¹ nu ar fi mânată de spirite mai demonice decât animalele astea ale dumneavoastră, domnule. Puteați la fel de bine să lăsați aici un străin în mijlocul unor tigri!

— Nu se leagă de oamenii care nu se ating de nimic, remarcă el și puse sticla în fața mea, după ce așeză masa la locul ei. Așa și trebuie să fie, vigilenți. Bei un pahar de vin?

— Nu, mulțumesc.

— Nu te-au mușcat, nu?

— Dacă m-ar fi mușcat, le-aș fi arătat eu lor.

Chipul lui Heathcliff se relaxă într-un rânjete:

— Haide, haide, zise, ești cam agitat, domnule Lockwood. Poftim, bea niște vin. Oaspeții sunt o raritate în casa asta, așa că nici eu, nici câinii mei nu prea ne pricepem la primiri festive. În sănătatea dumată, domnule!

M-am înclinat și am răspuns toastului. Mi-a trecut prin cap cât de stupid ar fi să stau îmbufnat din cauza proastei purtări a unei

¹ Luca 8:33. (Toate notele de subsol aparțin editorului versiunii engleze.)

haite de javre; și, în afară de asta, n-am voit a-i mai da motiv amicului meu să se amuze pe socoteala mea, din moment ce asta părea înclinat să facă.

La rândul său, acesta – gândindu-se probabil că nu e prudent să ofenseze un bun chiriaș – se mai destinse puțin, renunță la frazele laconice și propuse un subiect ce spera să mă intereseze, o discuție despre avantajele și dezavantajele locului meu prezent de retragere.

Din discuțiile purtate, mi-a lăsat impresia unui om inteligent și, înainte de a pleca, m-am simțit încurajat să-i propun o altă vizită pentru ziua următoare.

Era evident, însă, că nu-și dorea o nouă invadare a spațiului său intim. Cu toate acestea, mă voi mai duce. Este uimitor cât de sociabil mă simt, în comparație cu el.

CAPITOLUL II

DUPĂ-AMIAZA DE IERI SE AȘTERNU cețoasă și rece. Aproape că mă decisesem să mi-o petrec lângă focul din biroul meu și să nu mai înot prin bălării și noroaie către Wuthering Heights.

M-am retras de la masă (N.B.: Aici iau prânzul între orele douăsprezece și unu, căci menajera, o matroană impozantă pe care am primit-o odată cu casa, nu a putut sau nu a voit a-mi înțelege cererea de a lua masa la ora cincii) și am urcat scările cu gândul la această intenție de a lenevi, dar, când am intrat în cameră, am văzut-o pe una dintre servitoare îngenuncheată în fața căminului, înconjurată de perii și vătraie, în vreme ce încerca să potolească flăcările azvârlind deasupra lor tone de cenușă ce ridicau un nor de praf infernal. Acest spectacol avu darul de a mă alunga pe dată. Mi-am luat pălăria și, după un drum de patru mile, am ajuns la poarta grădinii lui Heathcliff exact la timp pentru a scăpa de primii fulgi de nea ai viscolului.

Pe acest vârful de deal sumbru, pământul negricios a înghețat deja, iar aerul rece mă face să tremur tot. Nu izbutesc să desfac lanțul porții, așa că sar peste ea și alerg de-a lungul potecii pietruite, mărginită de tufișuri răzlețe de cocăzi, apoi bat în zadar la ușă spre a fi primit, până ce îmi amorțesc degetele și căinii încep să urle.

„Oameni blestemați”, îmi spun eu, „meritați să trăiți pe vecie departe de specia voastră, pentru cât de bătărași și neprimitori sunteți. Eu, măcar, nu mi-aș ține ușa încuiată în miezul zilei. Fie ce-o fi, trebuie să intru!”

Și, hotărât, am apucat ivărul și l-am scuturat furios. La una dintre ferestrele rotunde ale hambarului se ivi Joseph cel cu fața acră.

— Ce-ți căta? strigă el. Stăpănu-i du' jo', la țarc. Mergeți ș-ocoliți hambaru', de vreți să-i vorbiți'.

— Nu e nimeni înăuntru să descuie ușa? am strigat drept răspuns.

— Nu-i nime', numa' doamna, și n-o să deschizi' nici de i-oț' făcea fric' ș-oț' urla toa' noaptea.

— Dar de ce, Joseph? Nu-i poți spune dumneata cine sunt?

— Io nu! N-am s-am d-a face cu asta, a mai mormăit și apoi s-a făcut nevăzut.

Între timp, zăpada începuse să cadă deasă. Am pus mâna pe ivăr ca să mai încerc o dată să-l zgâlțâi, dar în aceeași clipă își făcu apariția în curtea din spate un tânăr fără haină, cu o furcă pe umăr. Strigă la mine să-l urmez și, după ce am trecut printr-o spălătorie și un spațiu pietruit unde se aflau o magazie de cărbuni, o pompă de apă și un porumbar, am ajuns, într-un sfârșit, în odaia spațioasă, călduroasă și plină de viață în care fusesem primit deunăzi.

Încăperea strălucea minunat, scăldată în lumina unui imens foc de cărbuni, turbă și lemne; iar lângă masă, aranjată pentru o cină bogată, am observat-o cu plăcere pe „doamna”, o persoană a cărei existență nu o bănuisem anterior.

M-am înclinat și-am așteptat, sperând că mă va invita să mă așez. Femeia însă și-a lipit spatele de spătarul scaunului ei și m-a privit lung, nemișcată și mută.

— Urâtă vreme! am deschis eu discuția. Mă tem, stimată doamnă Heathcliff, că podeaua va trebui să suporte consecințele leneviei servitorilor. Cu greu m-am făcut auzit!

Nu și-a descleștat buzele. Am fixat-o cu privirea și ea a făcut la fel. Continua să-și țină ochii îndreptați spre mine, cu un aer rece, nemanierat, din ce în ce mai stânjenitor și dezagreabil.

— Stai jos, a zis tânărul, iritat. O să vină îndat’.

L-am ascultat, mi-am dres vocea și am strigat-o pe răutăcioasa Juno, care a catadicsit, la această a doua întrevedere, să-și miște ușor vârful cozii, ca semn că m-a recunoscut.

— Ce animal frumos! am reluat. Intenționați să dați căței, doamnă?

— Nu-s ai mei, a răspuns amabila gazdă, mult mai respingător decât ar fi putut-o face însuși Heathcliff.

— Aha, preferatele dumneavoastră sunt acestea, am continuat și mi-am întors privirea spre un colț întunecat, unde se vedea o pernă ce părea plină de pisici.

— Ciudate preferințe! a observat ea, în bătaie de joc.

Din nefericire, era vorba de o grămadă de iepuri morți – mi-am mai dres o dată vocea, m-am tras mai aproape de foc și am repetat comentariul referitor la furia vremii.

— Nu trebuia să ieși din casă, mi-o reteză ea și se ridică pentru a lua de pe polița șemineului două dintre cutiile de metal pictate.

Înainte, stătuse în umbră; acum, însă, îi puteam vedea deslușit trupul și chipul. Era înaltă și cred că abia trecuse de vârsta copilăriei: un trup încântător și o față minunată, cum nu mai avusesem vreodată plăcerea să privesc – trăsături mici și luminoase, bucle pale sau mai degrabă aurii căzând ușor pe gâtul delicat; iar ochii – de-ar fi avut o expresie mai plăcută, ar fi fost de-a dreptul

irezistibili. Din fericire pentru sufletu-mi sensibil, singurul sentiment pe care îl reflectau oscila între bătaie de joc și un soi de disperare nefirească.

Cutiile erau cam prea sus pentru ea; am făcut o mișcare pentru a i le lua eu, dar mi-a aruncat o privire precum cea a unui avar pe care cineva ar fi vrut să-l ajute să-și numere aurul.

— N-am nevoie de ajutorul dumitale! s-a răstit. Le pot lua și singură.

— Mă iertați, m-am grăbit să-i răspund.

— Ai fost invitat la ceai? mă interogă și-și legă un șorț peste rochia neagră.

Ținea deasupra ceainicului o lingură plină de ierburi.

— M-aș bucura să beau o ceașcă, i-am răspuns.

— Ai fost invitat? a repetat.

— Nu, am răspuns cu un început de zâmbet. Dumneavoastră sunteți persoana potrivită pentru a face asta.

A aruncat la loc ceaiul și lingura și și-a reluat locul, bosumflată, cu fruntea încruntată și cu buza inferioară răsfrântă, asemeni unui copil gata să plângă.

Între timp, tânărul își pusese o haină jerpelită și, stând în fața focului, îmi arunca priviri disprețuitoare, cu coada ochiului, de parcă am fi avut de împărțit chestiuni de viață și de moarte. Am început să mă întreb dacă era cu adevărat servitor sau nu; atât hainele, cât și vorbele îi erau grosolane, lipsite de aerul de superioritate al domnului și doamnei Heathcliff; buclele dese, castanii, erau aspre și neîngrijite, iar perciunii îi acopereau obrazii, asemenea blăni de urs; palmele le avea înnegrite, precum cele ale unui argat de rând. Cu toate acestea, păstra o atitudine liberă, independentă, și nu arăta supunerea unui servitor la poruncile stăpânei casei.

În lipsa unor dovezi concrete ale poziției lui în acea casă, am găsit că ar fi mai potrivit să mă prefac că nu îi observ comportamentul ciudat, și, cinci minute mai târziu, sosirea lui Heathcliff

m-a eliberat, într-o oarecare măsură, de starea de tensiune în care mă aflam.

— După cum vedeți, domnule, am sosit conform promisiunii făcute! am exclamat eu cu o mină aparent veselă, dar mă tem că vremea mă va face să vă țin companie vreo jumătate de oră, de-mi veți acorda adăpost în acest răstimp.

— O jumătate de oră? a zis și și-a scuturat fulgii de nea de pe haine. Mă mir că ți-ai găsit să hoinărești tocmai pe un viscol ca ăsta. Știi că te-ai putea pierde prin mlaștini? Până și cei care cunosc ținutul rățăcesc drumul în astfel de seri și, îți spun eu, nici vorbă să se schimbe vremea în curând.

— Oare nu mi-ați putea da drept călăuză pe unul dintre oamenii dumneavoastră, care să rămână apoi peste noapte la Grange – vă puteți lipsi de unul dintre ei?

— Nu, nu pot.

— Chiar așa? Ei bine, atunci va trebui să mă încred în propriile puteri.

— Hm!

— Ai de gând să faci ceaiu' ăla odată? vorbi cel cu straie ponosite și-și mută privirea feroce de la mine spre tânără.

— Bea și *el*? îl întrebă femeia pe Heathcliff.

— Fă mai repede ceaiul! veni răspunsul, atât de dur, încât am tresărit.

Tonul pe care fuseseră spuse aceste cuvinte dădea la iveală un caracter cu adevărat urât. Nu mă mai simțeam înclinat să-l socotesc pe Heathcliff un bărbat dintr-o bucată.

Atunci când pregătirile necesare se încheiă, mă invită cu un:

— Haide, domnule, trage-ți scaunul mai aproape.

Cu toții, inclusiv tânărul cel necioplit, ne-am adunat în jurul mesei și ne-am băut ceaiul într-o liniște mormântală.

M-am gândit că din moment ce eu stărnisem colbul, era de datoria mea să-l curăț. Nu puteam să cred că acești oameni erau zi de zi atât de morocănoși și taciturni, indiferent de toanele lor,

sau că îndârjirea de pe chipurile lor ar fi fost, de fapt, expresia lor obișnuită.

— Ce straniu, am început eu, între două cești de ceai, ce straniu este felul în care obiceiurile ne modifică gusturile și ideile; puțini oameni ar crede că fericirea este posibilă ducând o viață de exil departe de lume, ca dumneavoastră, domnule Heathcliff! Și totuși, permiteți-mi să vă spun că, înconjurat de familie și alături de amabila dumneavoastră doamnă, ce vă conduce casa și inima...

— *Amabila mea doamnă!* mă întrerupse el, cu un rânjat aproape diabolic pe chip. Și unde este ea... *amabila* mea doamnă?

— Mă refer la soția dumneavoastră, doamna Heathcliff.

— Ah, da! Vrei să spui că spiritul ei s-a întruchipat într-un înger păzitor, ce are grijă de bunăstarea moșiei chiar și acum, când trupul i-a plecat din această lume. Asta e?

Mi-am dat seama de gafa grosolană comisă, și am încercat s-o dreg. Ar fi trebuit să observ diferența mare de vârstă între cei doi, care făcea puțin probabilă relația soț-soție. El avea în jur de 40 de ani, perioadă de vigoare mintală, când bărbații nu se ameteșc cu iluzia de a fi luați în căsătorie din dragoste de către fetișcane – acest vis ne este rezervat anilor de declin și solitudine –, în vreme ce ea nu părea să fi împlinit nici șaptesprezece ani.

Exact în acel moment mi-am dat seama. „Clovnul de lângă cotul meu, care bea ceai dintr-un castron și mănâncă pâinea cu mâinile murdare, asta trebuie să-i fie soț: Heathcliff junior, desigur. Iată urmarea faptului de a fi îngropată de vie: s-a aruncat în brațele acestui bădăran, fără să știe că există și oameni mai buni. Ce trist! Trebuie să am grijă cum s-o fac să regrete alegerea făcută.”

Deși cea din urmă reflecție poate părea vanitoasă, nu era așa. Vecinul meu îmi crease repulsie; cât despre mine, știam, din experiență, că sunt destul de atrăgător.

— Doamna Heathcliff este nora mea, spuse Heathcliff, adevărindu-mi bănuielile.